

DYSFAGI

SCREENING OG UDREDNING

BAGGRUND

Uidentificeret og ubehandlet øvre dysfagi er forbundet med øget risiko for død og aspirationsbetinget pneumoni. Tidlig opsporing af øvre dysfagi hos voksne i risikopopulationen er derfor vigtig med henblik på at kunne tilbyde en målrettet indsats.

I 2019 blev det besluttet af Sundheds- og Rehabiliteringsafdelingens (SR) lederkreds, at SR skulle foretage systematisk screening og udredning af dysfagi i hele SR.

Formålet er:

- at øge viden omkring tidlig opsporing af dysfagi blandt borgere, pårørende og personale
- at opspore dysfagi tidligt mhp at kunne tilbyde den rette indsats på rette tidspunkt
- at tilbyde borgere med dysfagi mad og drikke tilpasset deres funktionsniveau

KOMPETENCENIVEAUER

Basalt niveau

- Medarbejdere der skal screenne borgerne ifht dysfagi og have generel viden om dysfagi.

Avanceret niveau

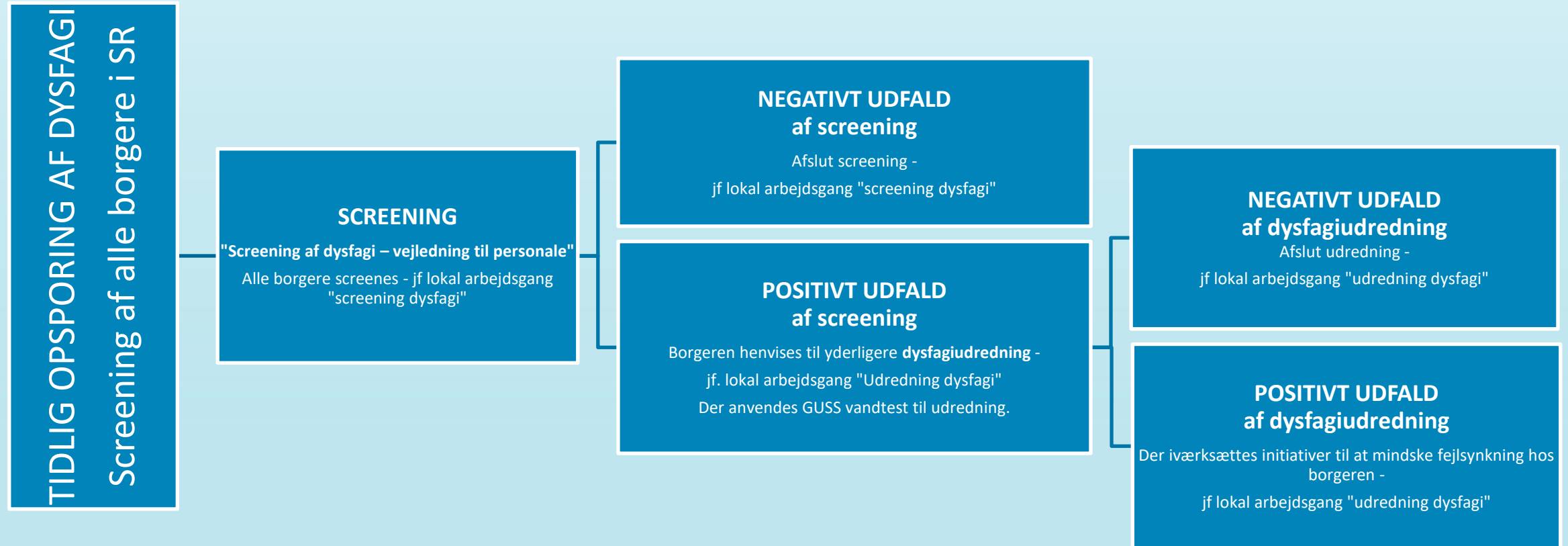
- Medarbejdere der har en koordinerende funktion ifht dysfagi eller medarbejdere der skal kunne udrede for dysfagi (GUSS-test).

Specialiseret niveau

- Medarbejdere der skal kunne varetage yderligere udredning og behandling af dysfagi på avanceret og specialiseret niveau.

DYSFAGI - FLOWCHART

LOMMEKORT

SCREENING AF DYSFAGI – VEJLEDNING TIL PERSONALE

I hvilke situationer skal du være særligt opmærksom i forhold til risiko for fejlsynkning

- Ved måltider
- I forbindelse med tandbørstning eller mundhygiejne
- Ved indtagelse af medicin per os (gennem munden)
- Ved synkning af mundvand hos svækkede borgere

LOMMEKORT (fortsat)

Observationspunkter for dysfagi:

- Gentagne lungebetændelser
- Hyppige feberepisoder
- Ændret stemme
- Uønsket væggtab
- Hoste under eller efter måltider
- Borgeren hoster ikke pga. udtrætning
- Lang tid om at synke
- Smerter ved synkning, opkastning under måltidet
- Besværet eller rallende vejrtrækning under måltidet
- Borgerens hovedpude er våd om morgenen, fordi mundvand løber ud

Stil borgeren 3 indledende spørgsmål (alternativt spørg en kollega, brug observationspunkterne for dysfagi, eller spis sammen med borgeren):

- Oplever du problemer, når du indtager mad?
- Oplever du problemer, når du drikker?
- Hoster du, når du spiser og drikker?

- **Hvad nu?**
- Kan der svares ja på mindst 1 af de 3 spørgsmål, skal borgeren henvises videre til dysfagiudredning – dette sker ud fra lokal arbejdsgang.

DOKUMENTATION

Forløb

Screening
for dysfagi
(alle i SR)

Dysfagi
Udredning
(avanceret/
specialiseret
niveau)

Afslutning af
dysfagiforløb
(avanceret/
specialiseret
niveau)

Dysfagi dokumentation

- ➔ Screening dysfagi - Lommekort
- ➔ Screening dokumenteres i **Målinger**
Første gang borger screenes oprettes
tærskelværdier:
Min: Dysfagi screening ikke foretaget
Max: Dysfagi screening negativ

- ➔ **GUSS-test**
Hvis positiv udredes yderligere
- ➔ **Dysfagi Udredning**
Evt brug af test (MISA mv.)
- ➔ **Dysfagi Indsatsmål**
- ➔ **Dysfagi Handlingsanvisning**

- ➔ **Dysfagi Slutnotat**
Opfølgning på mål, videre plan mv.

Tværfaglig dokumentation

- ➔ Hvis positiv:
Borgeren henvises til yderligere
udredning for dysfagi

- ➔ Ved POSITIV GUSS-test: opdater
helbredstilstanden "Problemer med
fødeindtag" – Fagligt notat
- ➔ Ved NEGATIV GUSS-test opdater
målingen til negativ.
- ➔ Konklusionen i udredning kopieres til
eksempelvis: Døgnrytmeskema
- ➔ Ved ændringer opdater tilstanden
"Problemer med fødeindtag"

- ➔ Ved afslutning kopieres konklusion til
eksempelvis: Døgnrytmeskema
- ➔ Ved afslutning opdater tilstanden
"Problemer med fødeindtag" – Fagligt
notat

RELEVANTE LINKS

Nationale retningslinjer for øvre dysfagi, Sundhedsstyrelsen 2015:

<https://www.sst.dk/da/udgivelser/2015/~media/7E4C638B32204D5F97BCB9805D12C32F.ashx>

Dysfagi hos den ældre medicinske borger - de økonomiske konsekvenser:

https://rhnordjylland.rn.dk/-/media/Hospitaler/Regionshospital-Nordjylland/For-Sundhedsfaglige/Dokumenter-blandet/Rapport_dysfagi_aeldremedicins_borger.ashx?la=da

Kogebog

<https://synkevenligt.kk.dk/>

E-læringskursus:

<http://rm.plan2learn.dk/scorm/default.aspx?spg=229677b5-804b-4264-9cd4-8558f2f81435>

(varighed 45 min)